

- 60 -

**PROGRAMA SCOLARA PENTRU
C O N T R A B A S**

Nota explicativa

Programa de contrabas isi propuna sa raspunda nevoilor de sistematizare, esalonare si dozare a studiului acestui instrument in clasele sau grupele cu program suplimentar si liceele de muzica, corespunzator etapei actuale de dezvoltare a invatamantului muzical.

Pentru atingerea acestor deziderate, se recomanda folosirea unui bogat material didactic, evitandu-se practica folosirii exclusive a scolii Simandl.

Recomandand folosirea simultana a metodelor de Frantz Simandl, Lajos Montag, Heipz Hermann, Findeisen si laska, se are in vedere realizarea unui studiu aprofundat, bazat pe o maxima informare didactica, stimuland astfel interesul elevului pentru studiu si asigurand un progres rapid.

Intrucat metodele mai sus amintite contin unele deosebiri cu privire la pozitiile bratelor in cantatul la instrument, pentru a realiza o tinuta unica, sunt necesare urmatoarele precizari metodice in ce priveste realizarea obiectivelor prevazute in programa:

A. Pozitia instrumentului in raport cu pozitia corpului:

- picioarele deschise (30 - 40 cm.) cu stangul putin inainte;
- muchia instrumentului se va fixa in deschizatura dintre coapsa si abdomen;
- instrumentul inclinat la 15 grade catre corp, avandu-se in vedere ca fata contrabasului sa fie astfel orientata incat executarea trasaturilor de arcus pe corzile extreme 1-4-sol-mi, sa nu schimbe pozitia instrumentului.

B. Asezarea mainii pe instrument

- degetul mare perfect intins, asezat in directia degetului 2; in raport cu el, celelalte degete se aseaza cu toate falangele rotunjite, apasand perpendicular pe coarde; se va acorda mare atentie degetului 1, care trebuie extins in sus, el avand tendinta naturala de a se apropia de degetul 2;
- locul de contact al degetelor cu coarda este la aproximativ 5-6 mm de varful unghiilor;
- se va avea in vedere ca distanta intre degetele 1-2 si 2-4 sa corespunda inca de la inceput semitonului cromatic si respectiv diatonic. Realizarea diferentierii semitonului cromatic, intre degetele 1-2, de cel diatonic, intre degetele 2-4, trebuie atent urmarita, pentru intonarea cat mai justa a notelor sensibile;
- cotul va fi astfel plasat in afara, incat antebratul si dosul palmei sa formeze o linie dreapta.

c) Mana dreapta, pozitia bratului si manuirea arcusului:

- arcusul se apuca cu mana dreapta, astfel, capra (scaunul) arcusului, se fixeaza sub incheietura falangei I a degetului aratator;
- degetul mare deasupra baghetei, usor intins;
- degetul 1 si 2 rotunde dedesubtul baghetei, usor intinse la nivelul extremitatii caprei;
- degetete 3 si 4 ocupa scobitura caprei, fara ca varful degetelor sa depaseasca acest nivel. Priza nu trebuie sa fixeze arcusul in palma. Intre palma si capra - in stare de repaus - trebuie sa existe un spatiu aproximativ de 1-3 cm., variabil in functie de dimensiunile mainii. Punctul initial al prizei, constituie starea relaxata a mainii si degetelor. Spatiul dintre palma si capra creste (la trasatura arcusului in jos), sau se reduce pana la contactul cu scaunul (la trasatura in sus), prin intinderea si indoirea degetelor (flexiunea degetelor) fara ca acestea sa-si schimbe locul in contact cu bagheta si scaunul. Flexiunea degetelor se combina cu flexiunea incheieturii mainii drepte (poigne-ul) astfel:
 - a) arcusul in jos - flexiunea spre exterior a incheieturii si degetele intinse;
 - b) arcusul in sus - flexiunea spre interior a incheieturii si degetele indoite.

TRASATURA ARCUSULUI: se face la mijlocul distantei dintre calus si capatul limbii, cu arcusul orizontal, avandu-se in vedere ca varful arcusului sa tinda putin in sus la trasatura de la varf la talon. Mana dreapta se va misca relaxata, actionand intreaga parghie a bratului, antebratului si pumnului, avand grija ca atunci cand arcusul se gaseste la varf, bratul sa fie perfect intins.

Profesorul va trebui sa urmareasca la elev, inca de la inceput, corecta insusire a pozitiei instrumentului, in raport cu corpul; tinuta descrisa mai sus asigura deplasarea mainii stangi pe toata intinderea instrumentului fara nici o schimbare a acesteia in pozitiile cu daumen.

O mare importanta are asezarea corecta a degetelor mainii stangi pe instrument, cat si pozitia corpului si a antebratului in raport cu dosul palmei. Urmarirea cu perseverenta a realizarii ei de catre profesor, va contribui atat la dezvoltarea tehnica a elevului, cat si la fixarea unei intonatii juste, in cantatul la instrument.

Profesorul va trebui sa aiba in vedere permanent ca elevul sa-si sporeasca continuu forta de apasare a degetelor, astfel ca acestea sa se aseze pe coarde perfect perpendicular, fara nici o oscilatie spre stanga sau spre dreapta, sau ca falangele sa se franga.

O mare importanta trebuie de asemenea acordata schimburilor de pozitie. Schimbul trebuie executat putin miscat decat tempoul piesei sau studiului. El trebuie exersat rar si treptat

spre timpul dorit, cu o articulatie activa a degetelor. Profesorul va urmarii ca deplasarrea mainii din pozitia 1/2 in celelalte pozitii sa se faca cu micșorarea corespunzatoare a distantei dintre degete, intrucat elevul are tendinta de a folosi aceeași deschizatura a degetelor din pozitia 1/2 in pozitia a III-a (de exemplu); pe masura studierii pozitiilor cuprinse in primii doi ani de invatamant, profesorul va verifica periodic elevul, asupra modului cum acestea au fost asimilate. Ca orientare, se poate intreba elevul cu ce deget, in ce pozitie, pe ce coarda se poate canta un sunet si cu ce deget, in ce pozitie, acelasi sunet pe alta coarda. Exemplu: nota si bemol se canta in poz. I cu degetul 2 pe coarda Sol, dar acelasi si bemol se mai poate canta pe coarda Re cu degetul 4 in pozitia 3/4. Exemple pot fi numeroase si folosirea acestui sistem va ajuta substantial in asimilarea pozitiilor, consolidand in acelasi timp gandirea practica a elevului.

In perioada cand se studiaza intervalele, profesorul va urmarii la studiul tertelor, cvintelor si octaveilor, cand sunt executate pe doua corzi alaturate, ca trecerea sa se faca fara ridicarea degetelor de pe coarda. La studiul cvintelor, se va insista ca elevul sa se obisnuiasca cu asezarea simultana a degetelor pe doua corzi, cvinta executata cu degetele 3-4 trebuie realizata prin apasarea primei falange a ambelor degete.

Material de studiu

Fr. Simandl : Studiul pozitiilor - caietul I
Fr. Simandl : Game si studii minore - intervale - caietul 2
Fr. Simandl : 30 studii (1-20)
H. Hermann : vol. 1-2 studii
Jan Kment : Studii elementare pentru Contrabas
Findeisen : Studii
Laska : Studii
Montag : Studii
Galliar : Sonata si minor (p. I - II)
B. Marcello : Sonata mi minor (p. I - II)
J. Breval : Concertino La major partea I (transcriptie)
A. Vivaldi : Concert Sol major partea I (transcriptie)
Culegere de piese de diversi autori.

Repartizarea pe ani de studiu, acest material poate fi astfel cuprins:

CLASA A VI-A
2 ORE PE SPTAMANA

- trasatura de arcus
- asezarea arcusului pe coarde
- corzi libere in diferite valori
- invatarea notelor in cheia Fa
- fixarea mainii stangi pe instrument
- articulatii
- asezarea mainii stangi in pozitia 1/2
- pozitiile I- II- II/III
- intervale, game arpegii in tonalitatile corespunzatoare studiilor din pozitii. Sincopa. Contratimpul. Legato de ;prelungire si expresie.
- pozitiile III-III/IV/IV
- exercitii
- game
- studii

Material didactic folosit:

Metodele (manualele): Fr. Simandl, Montag, Hermann, Laska

CLASA A VII-A
2 ORE PE SAPTAMANA

Consolidarea deprinderilor si cunostintelor acumulate in clasa a VI-a, prin repetarea pozitiilor 1/2 - III/IV, inclusiv din metoda Fr. Simandl.

Pozitiile : III/IV, IV, V

30 de studii: 1-2

Intervale, game si arpegii in tonalitatile corespunzatoare studiilor din pozitii, cu diferite trassaturi de arcus si valori de note. Piese mici cu acompaniament de pian din culegerile de piese.

Pregatirea pieselor din repertoriul orchestrei.

Citirea la prima vedere - de obicei facuta din alte metode decat cea din care s-a facut pozitia respectiva.

Material didactic folosit

- metodele: Fr. Simandl, Montag, Hermann, Laska Findeisen
- culegerile de piese mici cu acompaniament de pian
- orice alt material similar ca valoare si dificultate

VIII
CLASA A VIIIA
2 ORE PE SAPTAMANA

- Consolidarea deprinderilor si cunostintelor acumulate in anii precedenti.
- Pozitiile V/VI, VI, VI/VII, VII.
- Formarea deprinderilor corecte in schimburile de pozitii, prin mentinerea pozitiei mainii stangi in pozitie corecta.
- 30 de studii: 4-20
- dezvoltarea citirii la prima vedere
- Intervale, game, arpegii, in tonalitatea corespunzatoare studiului la zi, cu diferite modele de arcus.
- J. Breval - concertino partea I La major
- A. Vivaldi - concert Sol major parte I
- B. Marcello - Sonata mi minor partea I-II
- I. Galliar - sonata si minor partea I-II
- Orice material de același nivel.

CLASA A IX-A
3 ORE PE SAPTAMANA

A. Probleme tehnice - Gamele minore si studiile respective: la, mi si, fa diez, do diez, re, sol - din Fr. Simandl - caietul II. Se va urmări rezolvarea urmatoarelor probleme:

- intonatia
- emisia corecta a sunetului
- relaxarea mainii drepte
- insusirea corecta a schimburilor de pozitie
- dezvoltarea tehncii mainii drepte

Trasatura de arcus - dezvoltarea tehncii prin folosirea diferitelor modele de arcus: Fr. Simandl - caietul III - studiul in Si bemol major cu respectivele modele de arcus; H. Hermann, Studii, vol. I - studiul 4 cu modele de la 1 la 22.

Deprinderea executarii intervalelor - Fr. Simandl - Caietul II, terta, cvarta, cvinta, sexta, septima, octava cu studiile respective.

Asezarea degetului mare (daumen) - Fr. Simandl - Caietul V, exercitiile a, b, c, d, e, studii mici nr. 1, 2, 3 cu gamele respective.

Probleme de sinteza - Stoch Hrabe - 32 studii - nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Studiile subliniate vor fi memorizate.

Citirea la prima vedere - 2 lucrari reprezentative din repertoriul clasei de orchestra.

B. Repertoriu

1. Obligatoriul finisat: o sonata, un concert si o piesa romana din:

B. Marcello - Sonata in mi minor, partea I si a II-a

J. Breval - Concertino in La major, partea I (transcriptie de la violoncel)

A. Vivaldi - Concert in Sol major, partea I (transcriptie de la vioara)

D. Popovici - Colind

2. Obligatoriul de lucrat in clasa (pe note) - doua lucrari din:

B. Marcello - Sonata in mi minor, partile III-IV

M. Marcello - Sonata in sol major, partile I-II

O. Rieding - Concert in si minor, partea I (transcriptie de la vioara)

J. S. Bach - Gavota in Do major (Culegere de piese)

3. Facultativ

J. S. Bach - Menuet in Mi major

L. van Beethoven - Contradans partile I si II

L. van Beethoven - Sonatina

Fr. Setiz - Concert nr. 2 (transcriptie de la vioara)

A. Vivaldi - Concert in Re major, partea I

Bichels - Concertino

CLASA A X-A

3 ORE PE SAPTAMANA

A. Probleme tehnice

- Trasatura de arcus:

Fr. Simandl - Caietul II - Studii in triolet cu modele de arcus

Fr. Simandl - Caietul III - Studii con legato, tremolo, staccato, ponticello, pizzicato.

NOTA: Profesorul va acorda atentie egala atat trasaturilor fundamentale de arcus, cat si celorlalte trasaturi, derivate din rimele si va urmari exersarea pe cele trei portiuni principale ale arcusului (talon, mijloc, varf).

Ritmuri si trasaturi variate

Fr. Simandl - Caietul III - Studiile a, b, c, d, e,

H. Hermann - vol. I - exercitiile si studii cu modele diferite de arcus: Studiul nr. 4, pag. 7, modelele 22-38.

Probleme de sinteza - pozitie, ritm, schimburi, nuante, vibrato.

Fr. Simandl - Caietul IV - Ormanente

Fr. Simandl - Caietul V - Studii mici : 4, 5, 6, 7, 8 cu gamele respective;

S. Hrabe - 32 de studii - Studiile : 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20.

Studiile subliniate vor fi memorizate.

Th. Findesein - Caietul IV - Studii daumen.

B. Repertoriu

1. Obligatoriu finisat - o sonata, un concert, o piesa romaneasca

- B. Marcello - Sonata in si minor, partile I si II
- B. Marcello - Sonata in Sol major, partile I, II, III, IV
- J. Brevall - Concertino in Do major, partile II si III
- Fr. Seitz - concertul nr. 2, parte I
- O. Rieding - Concert in si minor partile II si III
- V. Jianu - Sarabanda (transcriptie de la flaut)
- S. Toduta - Adagio

2. Obligatoriu lucrat la clasa: o sonata, un concert, o piesa romaneasca

- B. Marcello - Sonata in si minor, partile III si IV
- W. Fesch - Sonata mi minor
- A. Vivaldi - concert in Re major, partea I (transcriptie)
- Z. Vancea - Canțec de leagan
- V. Jianu - Bourée (transcriptie)

3. facultativ

- L. van Beethoven - Menuet
- E. Abaco - Grove
- A. Corelli - Sarabanda
- J. S. Bach - Bourée
- J. Haydn - Arie
- V. Jianu - Joc (transcriptie)
- A. Vivaldi - concert in Re major, partile II si III
- A. Vivaldi - Concert in la minor, partea I

CLASA A XI-A

3 ORE PE SAPTAMANA

Se va uramii indeosebi tehnica mainii drepte si a mainii stangi (studii de arcus si agilitate), cat si problema sunetului in special, pentru ca elevul sa poata folosi sonoritati adecvate textului muzical.

A. Probleme tehnice

- I. Prunner - I. Cheptea - Game majore si minore cu arpegii
- Game cromatice: Do, Fa, Si, Mi bemol, La bemol, Re bemol, sol bemol (Caietul III)

Legato pe o coarda, doua, trei - cu schimb de pozitii

Fr. Simandl - Caietul IV - Studii pentru treceri legato

Ritmuri si trasaturi diferite

- S. Hrabe - 32 de studii : nr. 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26
- H. Hermann - volumul 1 - Studiul 4, pagina 7, modelele 41 - 64.

Asezarea degetului mare

Fr. Simandl - Caietul V - exercitii si game pregatitoare studii 9, 10.

Th. Finesein - Caietul IV - Studii in daumen (sa se faca si de aici tehnica daumen-ului care ofera modalitati superioare de rezolvare, dar usor asimilabile).

Studiile subliniate vor fi memorizate.

Citirea la prima vedere 4 - 5 lucrari din repertoriul simfonic.

In afara de studiile mentionate, care sunt obligatorii, in mod facultativ se pot aborda studiile:

J. E. Storch - 25 de studii - studiile 1-10

S. Hrabec - 32 de studii - 27, 28, 29

Fr. Simandl - Studiile mari : I (Mi bemol major)

B. Repertoriu

1. Obligatziu finisat - o sonata, un concert, o piesa romaneasca

B. Marcello - Sonata in Re major, partile I-II

I. Galliard - Sonata in Sol major, partile I-II

S. Vivaldi - Concert in la minor, partea I

A. Vivaldi - Concert in Re major, partea II-III

A. Pascanu - Serenada

2. Obligatziu de lucrat la clasa - o sonata si doua piese din:

B. Marcello - sonata in Re major, partile III-IV

I. Galliard - Sonata in Sol major, partile III-IV

G. Ph. Haendel - Concert in la minor, partile I-II

C. Dumitrescu - Dans taranesc

V. Pichl - Concert in Re major, partea I

V. Rogojina - Evocari

3. Facultativ

J. S. Bach - Arioso

A. Dvorak - Melodie

I. Raff - Tarantella

S. Kousevtzky - Piese

G. Ph. Haendel - Concert in la minor, partile III-IV

K. Dittersdorf - Concert in Mi major

V. Pichl - Concert pentru contrabas si orchestra.

CLASA A XII -A
3 ORE PE SAPTAMANA

An de finisare in care se presupune ca elevul este format din punct de vedere al tehncii instrumentale. Se va corobora latura tehnica cu cea interpretativa, deoarece elevul are un bagaj de cunostinte mult mai bogat (forme, stil, precum si cadrul social-istoric al compozitorilor).

A. Probleme tehnice

I. Prunner - I. Cheptea - Gamele majore si minore cu arpegii;

Fr. Simandl - Caietul VI - Game di arpegii majore si minore Fa diez, re diez minor, Mi bemol - do, Si bemol - so, Fa-re

- Game cromatice: si, mi, la, re, sol, la, re - Caietul III.

Fozitia degetului mare

Fr. Simandl - Caietul V - exercitii pregatitoare, Studiile 1 - 10 (repetitie)

Stroch Hrabe - 32 de studii, studiile nr. 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32

Fr. Simandl - STUDII MARI - nr. 1, 2, 3, 4,

Th. Findeisen - Caietul II - daumen - Studii

Flagiolete naturale

Fr. Simandl - Caietul VIII - Studiile 1 - 9

Th. Findeisen - Caietul - Studii.

Duble coarde

Fr. Simandl - Caietul VIII - Studiile 1-5

Probleme de sinteza

- ritm, intonatie, nuante, vibrato

Fr. Simandl - Caietul VII - Studiile 1-2

Studiile subliniate vor fi memorizate.

Citirea la prima vedere - cinci lucrari din repertoriul simfonic.

In afara de studiile mentionate si care sunt obligatorii, in mod facultativ se mai pot aborda studiile:

J. E. Storch - 25 de studii - Studiile nr. 10, 11, 12, 13, 14, 15.

R. Kreutzer - Studiul nr. 1 - cu modele de arcus

Libon - Studii

B. Repertoriu

1. Obligatoriul finisat

A. Eccles - Sonata in la minor, partile I si II

J. S. Bach - Sonata a II-a, transcriptie

W. de Fesch - Sonata in Sol major, partile I si II

D. Dragonetti - Concert in La major, partea I

2. Obligatoriul de lucrat in clasa

A. Eccles - Sonata, partile III si IV

W. de Fesch - Sonata, partile III si IV

D. Dragonetti - Concert, partile II si III

G. Ph. Haendel - Cantec de leagan

3. Facultativ

I. Raff - Tarantella

L. Montag - Extreme

S. Kaussewitzky - Piese

A. Corelli - Sonata in mi

A. Ariosti - Sonata in la

S. Kaussewitzky - Concert

K. Dittersdorff - Concert in mi

C. Nottara - Siciliana

G. Bottesini - Studiu concert (contrabas cu orchestra)

Vanhal - Concert in Mi major

V. J. J. - Sarabanda in Sol

P. Constantinescu - Cantec de leagan

Elevul trebuie sa insiste in primul rand pe pregatirea materialului fixat pentru concursul de admitere in Conservator.

NOTA: La fiecare clasa, in afara studiilor si pieselor din repertoriu mentionat, se pot aborda si alte lucrari de acelasi nivel. Alte piese romanesti pot fi alese din catalogul Uniunii Compozitorilor.

Programa analitica are in vedere dezvoltarea aptitudinilor instrumentale ale elevului, in asa masura incat studiul la conservator sa nu mai necesita reluarea materialului didactic parcurs in liceu.